

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Krakowie**

Kraków, dnia grudnia 2010 r.

**Pani
Marzena Grochowska
Dyrektor
Szpitala Specjalistycznego
im. dr. J. Babińskiego
ul. Babińskiego 29
30-393 Kraków**

P/10/143
LKR- 4101- 15 - 07/2010

Wystąpienie pokontrolne

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 roku o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.), zwanej dalej ustawą o NIK, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie przeprowadziła w Szpitalu Specjalistycznym im. dr. Józefa Babińskiego kontrolę Warsztatu Terapii Zajęciowej (Warsztatu lub WTZ) w zakresie organizacji i finansowania warsztatu przy udziale środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON), w okresie od 1 stycznia 2008 r. do 30 czerwca 2010 r.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawiono w protokole kontroli podpisanym w dniu 3 listopada 2010 r. oraz omówione na naradzie pokontrolnej w dniu 16 listopada 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działanie Szpitala w badanym zakresie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości dotyczących w szczególności rzetelności prowadzonej dokumentacji uczestników Warsztatu. Powyższą ocenę uzasadniają następujące ustalenia i oceny szczególne:

1. NIK pozytywnie ocenia sposób organizacji oraz zgodność funkcjonowania Warsztatu z warunkami wynikającymi z zawartej umowy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej (MOPS) w Krakowie. Działalność Warsztatu prowadzona była zgodnie z umową w pomieszczeniach znajdujących się w kompleksie budynku Szpitala. Pomieszczenia

te przystosowano do rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności do podjęcia przez uczestników Warsztatu zatrudnienia. Pomieszczenia budynku były udostępnione nieodpłatnie przez Szpital, a warunki lokalowe oraz liczba pracowni odpowiadały ustaleniom zawartym w ww. umowie. Od 2002 r. do 30 czerwca 2010 r. spośród 67 uczestników, którzy opuścili WTZ, zatrudnienie znalazło 15 uczestników, tj. 22,4 % (w tym, w badanym okresie 4 uczestników), co należy ocenić pozytywnie. W pozostałych przypadkach przyczyną opuszczenia warsztatu przez 33 uczestników, tj. 49,3 % (w tym, w badanym okresie przez 9 uczestników) było przeniesienie do domów pomocy społecznej, zmiana miejsca zamieszkania lub zły stan zdrowia oraz skreślenie 19 uczestników, tj. 28,4% z powodu przedłużającej się nieobecności (w tym w badanym okresie 10 uczestników). Żaden z uczestników nie przeszedł do ośrodka wsparcia a próby umieszczenia 7 osób (aktualnych uczestników Warsztatu, których czas pobytu w WTZ przekraczał 10 lat), które według Rady Programowej kwalifikowały się do umieszczenia w ośrodku wsparcia, zakończyły się niepowodzeniem z uwagi na odmowę przyjęcia przez ośrodek wsparcia.

2. Regulamin organizacyjny Warsztatu zatwierdzony przez poprzedniego dyrektora Szpitala nie zawierał wszystkich elementów określonych w § 9 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2004 r. w sprawie warsztatów terapii zajęciowej (Dz. U. Nr 63, poz. 587) – zwanego dalej rozporządzeniem w sprawie wtz.

Zastrzeżenia NIK dotyczą nieokreślenia sposobu dowozu uczestników Warsztatu stosownie do wymogów § 9 ust 4 rozporządzeniem w sprawie wtz. Ponadto zdaniem NIK sposób dokumentowania przebiegu użytkowania samochodu marki Volkswagen Transporter nie w pełni umożliwiał jego rzetelne rozliczenie. W prowadzonych dziennych kartach pojazdu nie wypełniano rubryk dotyczących zużycia paliwa, jak również nie prowadzono miesięcznych kart eksploatacji wykorzystywanego samochodu obejmujących rzeczywiste rozliczenia kosztów paliwa, w tym zużycia paliwa wg norm.

NIK przyjmuje do wiadomości wyjaśnienia Pawła Piotrowicza Kierownika WTZ, że w Warsztacie wprowadzone zostanie rozliczanie paliwa zużywanego podczas eksploatacji samochodu.

3. Sposób ustalania wysokości oraz wypłacania środków finansowych w ramach treningu ekonomicznego uczestnikom WTZ, odbywał się zgodnie z Regulaminem stosowania treningu ekonomicznego i był rzetelnie dokumentowany. NIK zwraca jednak uwagę, że Rada Programowa nie wyrażała opinii dotyczącej sposobu wydatkowania przez uczestników

Warsztatu środków finansowych otrzymanych w ramach treningu ekonomicznego, co nie jest bezpośrednio wymagane przepisami prawa, lecz zdaniem NIK byłoby dobrą praktyką.

Zgodnie z zapisami umowy o dofinansowanie ze środków PFRON, Warsztat w pracowniach prowadził 11 form rehabilitacji, tj. artystyczną, ogrodniczą, gospodarstwa domowego, konserwatorsko – techniczną, plastyczną, plastyczną (grafika), komputerową, grupę form dramatycznych, rehabilitację ruchową, zajęcia literacko – muzyczne, zajęcia parateatralne (integracyjne). Ponadto raz w tygodniu w dwóch blokach odbywały się zajęcia fakultatywne pn. trening kulinarny oraz od września b.r. raz w tygodniu spotkania tzw. grupy wsparcia.

4. Najwyższa Izba Kontroli nie wnosi uwag do kwalifikowania osób niepełnosprawnych do odbywania zajęć w WTZ. Wszyscy spośród 15 poddanych kontroli uczestników posiadali aktualne orzeczenie o niepełnosprawności zawierające wskazanie do uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej, co było wymagane treścią art. 10 f ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2008 r. Nr 14, poz. 92 ze zm.), zwanej dalej ustawą o rehabilitacji, a ich przyjęcie odbyło się w porozumieniu z MOPS.

Indywidualne programy rehabilitacji (IPR) dla nowo przyjętych uczestników opracowywane były w terminie określonym w § 3 ust. 3 pkt 8 rozporządzenia w sprawie wtz, tj. do trzech miesięcy od daty ich przyjęcia. Poddane szczegółowej kontroli IPR 15 uczestników zawierały elementy, o których mowa w art. 10 a ust. 3, pkt 1-3 oraz 5 i 6 ustawy o rehabilitacji.

Zastrzeżenia NIK dotyczą natomiast braku dokumentowania współpracy z rodziną i opiekunami uczestników, o której mowa w art. 10 a ust. 3, pkt 4 cytowanej ustawy, jak również udziału uczestnika przy okresowej ocenie efektów rehabilitacji, zgodnie z wymogami § 14 ust 2 rozporządzenia w sprawie wtz.

5. Dostosowanie organizacji zajęć Warsztatu do IPR, które zbadano na podstawie dokumentacji za miesiąc luty 2010 r. dla 15 losowo wybranych uczestników, nie w pełni odpowiadało ustalonym indywidualnym harmonogramom. Zastrzeżenia NIK dotyczą niezgodności prowadzonych zajęć z przyjętym harmonogramem w odniesieniu do rodzaju prowadzonych zajęć oraz ich godzin. Stwierdzone rozbieżności dotyczyły 14 wylosowanych uczestników i wahały się od 1 dnia do 13 dni w miesiącu. Odnosnie 11 uczestników stwierdzono brak zgodności IPR z faktycznie prowadzonymi zajęciami.

6. Warsztat spełniał formalnie warunek określony w § 13 pkt 4 rozporządzenia w sprawie wtz, tj. na jednego terapeutę przypadało nie więcej niż 5 uczestników. Jednak liczba osób na zajęciach w badanym miesiącu, tj. w lutym 2010 r., znacznie przekraczała określoną w § 2 pkt 6 umowy z MOPS (o nr 511-DR/2004/MOPS), w której ustalono, że na jedną osobę pracującą

bezpośrednio z uczestnikami nie powinno przypadać więcej niż pięciu uczestników Warsztatu. NIK przyjmuje do wiadomości wyjaśnienia Kierownika WTZ, że zasadniczą przyczyną ww. przekroczeń było błędne dokonywanie przez uczestników WTZ wpisów na listy obecności jednego terapeuty oraz niedopatrzenia w dokumentowaniu zmian w prowadzonej terapii, jednak zwraca uwagę, że zgodnie z §11 rozporządzenia w sprawie wtz, Warsztat jest obowiązany do prowadzenia rzetelnej dokumentacji, m.in. dotyczącej jego działalności rehabilitacyjnej, co nie zostało dopełnione.

Uwagi NIK dotyczą także braku dokumentowania realizowanego programu nauczania dla prowadzonych zajęć: parateatralnych (integracyjnych), literacko – muzycznych, Grupy Form Dramatycznych oraz treningu kulinarnego.

7. Zastrzeżenia NIK dotyczą zatrudnienia czterech osób, które w świetle rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 21 stycznia 2005 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach m.in. terapeuty zajęciowego (Dz. U. Nr 26, poz. 217), nie posiadają pełnych kwalifikacji do zatrudnienia na stanowisku terapeuty zajęciowego. Krytyczne uwagi NIK budzi także niezgodne z cytowaną umową z MOPS nazewnictwo stanowisk dla sześciu osób zatrudnionych w Warsztacie na stanowisku: młodszy asystent terapeuta, plastyk terapeuta, młodszy plastyk terapeuta, robotnik gospodarczy oraz sekretarka medyczna p.o. terapeuty.

8. Osoby zatrudnione na stanowisku psychologów, nie spełniały formalnie wymogów określonych w art. 7 ustawy z dnia 8 czerwca 2001 r. o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów (Dz. U. Nr 73 poz. 763 ze zm.), tj. nie posiadały dokumentu poświadczającego wpisanie ich na listę psychologów Regionalnej Izby Psychologów gdyż taka Izba do dnia dzisiejszego nie została w województwie małopolskim utworzona, więc nie można tego traktować jako nieprawidłowość.

9. Krytyczne uwagi NIK budzi skład Rady Programowej, bowiem w ustalonym przez Kierownika WTZ składzie Rady brak było specjalisty ds. rehabilitacji, a zatem jej skład nie spełniał wymogów art.10a ust 4 ustawy o rehabilitacji. Ponadto okresowe oceny realizacji IPR nie były podpisywane przez osoby sporządzające oraz przez członków Rady Programowej.

10. W badanym okresie, zgodnie z umową z MOPS o dofinansowanie działalności WTZ ze środków PFRON, finansowaniem objętych było 40 uczestników WTZ. W okresie tym, tj. w latach 2008-2010 (I półrocze), Szpital nie składał wniosków o dofinansowania kosztów wynikających ze zwiększenia liczby uczestników, pomimo zwiększenia ich liczby za zgodą

MOPS. Liczba uczestników WTZ wynosiła: 45 osób (30.06.2008 r.), 46 osób (31.12.2008 r.), 45 osób (30.06.2009 r.), 48 osób (31.12.2009 r.), 49 osób (30.06.2010 r.).

NIK przyjmuje do wiadomości wyjaśnienia Pani Dyrektor, że wniosków o dofinansowanie wynikające ze zwiększenia liczby uczestników nie składano z uwagi na wysoką absencję uczestników Warsztatu, która sprawia, że przy zwiększonej liczbie uczestników obecność na zajęciach faktycznie nie przekracza średnio 40 osób, przyjmowanie dodatkowych osób zostało odnotowane w umowie z MOPS, a *„takie podejście daje możliwość najlepszego wykorzystania potencjału pracowni WTZ, a także racjonalnego wykorzystania środków publicznych.”* NIK jednak zwraca uwagę, że takie postępowanie jest niezgodne z przepisami rozporządzenia w sprawie wtz, a przy pełnej frekwencji uczestników może mieć negatywny wpływ na jakość i rzetelność realizacji zadań WTZ.

11. Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wydatkowanie i rozliczanie środków publicznych przez Warsztat. Jako wyodrębniona organizacyjnie i finansowo placówka wchodząca w skład struktury organizacyjnej Szpitala WTZ, stosownie do wymogów rozporządzenia w sprawie wtz, posiadał odrębny rachunek bankowy oraz wyodrębnioną ewidencję księgową (konta analityczne) w księgach rachunkowych Szpitala. Kontrola 58 dowodów księgowych na łączną kwotę 43.219 zł wykazała, że kwalifikacja kosztów do poszczególnych rodzajów wydatków była prowadzona rzetelnie i zgodnie z katalogiem kosztów określonym w § 19 rozporządzenia w sprawie wtz. Kwoty wydatkowane na wymianę wyposażenia Warsztatu lub jego dodatkowe wyposażenie były uzgadniane z MOPS oraz zgodnie z § 19 ust. 2 rozporządzenia w sprawie wtz mieściły się w granicach 3% rocznych kosztów działalności Warsztatu pokrywanych przez PFRON.

12. WTZ składał kwartalne informacje o wykorzystaniu środków PFRON w terminie oraz formie określonej w § 20 cytowanego rozporządzenia. Także roczne sprawozdania (za 2008 r. i 2009 r.) z działalności rehabilitacyjnej i wykorzystania środków finansowych Warsztatu składane były do MOPS stosownie do wymogów § 21 tego rozporządzenia.

Dane o wykorzystaniu środków finansowych Funduszu wykazane w przekazanych przez Warsztat do MOPS sprawozdaniach kwartalnych o wykorzystaniu środków finansowych Funduszu i sprawozdaniach rocznych oraz dane o odsetkach od środków PFRON przekazanych przez MOPS, były przedstawiane rzetelnie i zgodne z wyciągami bankowymi. Kwoty wykazanych odsetek pomniejszały środki finansowe PFRON otrzymane przez Warsztat w terminach określonych w § 20 ust 3 rozporządzenia w sprawie wtz.

13. Uzyskane dochody, ze sprzedaży produktów i usług wykonanych przez uczestników warsztatu w żadnym z miesięcy roku 2008, 2009, 2010 (I półrocze) nie przekraczały kwoty

określonej w § 10 ust. 2 rozporządzenia w sprawie wtz i zostały wydatkowane na pokrycie wydatków związanych z integracją społeczną stosownie do postanowień § 10 ust. 2 tego rozporządzenia. Zastrzeżenia NIK dotyczą jednak braku uzgodnienia tych wydatków ze wszystkimi uczestnikami Warsztatu, zgodnie z wymogami § 10 ust. 2 rozporządzenia w sprawie wtz.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie wnosi o:

1. Dostosowanie zapisów Regulaminu organizacyjnego Warsztatu do wymogów rozporządzenia w sprawie wtz.
2. Podjęcie działań celem dostosowania kwalifikacji zatrudnionych terapeutów do wymogów oraz dostosowanie nazewnictwa stanowisk pracowników Warsztatu do ustalonego w obowiązującym aneksie do umowy z MOPS.
3. Prowadzenie zajęć z uczestnikami w liczbie określonej w umowie z MOPS oraz zgodnie z ustalonymi IPR i indywidualnymi harmonogramami oraz rzetelne ich dokumentowanie.
4. Dostosowanie składu Rady Programowej do wymogów art. 10a ust 4 ustawy o rehabilitacji oraz rozważenie wprowadzenia do obowiązków Rady Programowej wydawania opinii w sprawie sposobu wydatkowania przez uczestników środków finansowych otrzymanych w ramach treningu ekonomicznego.
5. Dokumentowanie prowadzonej współpracy z rodzinami lub opiekunami uczestników Warsztatu.
6. Uzgadnianie z uczestnikami WTZ wydatkowania środków z dochodów uzyskanych ze sprzedaży produktów i usług wykonanych przez uczestników Warsztatu.

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Panią Dyrektor w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczyn niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Pani Dyrektor prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury NIK w Krakowie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o której mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały w sprawie ich rozstrzygnięcia przez właściwą komisję NIK.

Otrzymują:

1. Adresat
2. Akta kontroli.